

Leefrocht

Kom Linnen P

MMXXI

Bij een bombardement in 1944
werd een kruisbeeld
erg gehavend:
het beeld miste voortaan
beide armen en handen.
Iemand had er daarna niet beter op gevonden
dan er een bordje bij te plaatsen:
God heeft géén andere handen
dan de onze.

Onze grootste Belg,
pater Damiaan,
was een man
“met handen aan zijn lijf”.
Veel heeft hij op Molokaï
opgetimmerd en gerealiseerd.
Taalvaardig als hij was,
kon hij zijn daden ook duiden,
hij kon ze woorden geven.

Een handoplegging,
muziek en tastbare symbolen
raken mensen.
In vieringen met dementerende
of zieke mensen, met jongeren
in het buitengewoon onderwijs b.v.
verstaan de deelnemers
die taal die woorden alleen
niet kunnen spreken.
Er zijn andere registers in het geding.

Woorden en daden
vullen elkaar aan.
We moeten niet enkel de daad
bij het woord voegen.
We hebben ook taal nodig
die woorden geeft aan daden.
Zeg wat je doet
en doe wat je zegt!
En je brengt verbinding tot stand!

In woord en daad verbinden

Een pedagogie van de hoop is
fundament en bindmiddel voor
een waarachtige katholieke
dialoogschool. Ze is gericht op
een brede en diepe vorming van
de mens in al zijn facetten. Acht
wegwijzers geven richting, naar
Jezus' voorbeeld: duurzaamheid,
gastvrijheid, generositeit,
kwetsbaarheid en belofte,
rechtvaardigheid, uniciteit in
verbondenheid, verbeelding en
de inspiratie van je eigen school.
Ze helpen je om onderweg
vreugde te vinden en **de kracht
van verbinden** indringend te
ervaren. Van maand tot maand
levert Leeftocht je proviand voor
onderweg.

Er gleed een traan over zijn wang
de juf had streng gesproken
en ik was ook al boos op hem geweest
– hij kon er niet van slapen.

Zachtjes streekte ik zijn haren
beet mijn tong af
liet het komen.

In een snik kwam het eruit:
dat zijn oren niet luisterden
en zijn handen iets anders deden
dan wat hij eigenlijk wilde.

En ook nog
– nu fluisterde hij
dat zijn mond dingen zei
waar zijn hoofd niet mee akkoord ging
en dat hij daar dan spijt van had.
Zijn schouders schokten
tegen het natte kussen.
Ik zweeg en knikte,
een beetje ontredderd.
Eigenwijze oren, handen en mond,
daar had ik ook wel last van,
vaker dan ik zou willen.
Gelukkig zijn er dan nog armen.

Ik sloeg ze om hem heen
en voelde ook de zijne om mijn nek –
woordeloos vertelden ze
precies wat we bedoelden.

Ruth

Schilderij: Felix De Boeck, Zelfgave (1986) – © Vrienden van Felix De Boeck

Tastbaar spreken over God

In het buitengewoon onderwijs is het belangrijk om tijdens vieringen niet alleen woorden maar ook concrete voorwerpen te gebruiken. “Een tastbaar voorwerp of symbool is steeds het uitgangspunt van de oecumenische vieringen. De vieringen zijn opgebouwd rond herkenbare voorwerpen en thema’s zoals een kaars, het hart of een kind. Door het verwijzen naar zo’n tastbaar symbool blijken de ouderen en verstandelijk gehandicapten veel beter in staat om een viering te volgen en hun geloof te beleven. Symbolen, tastbare, zichtbare dingen, zeggen soms veel meer dan duizend woorden. Elke mens verstaat deze manier van communiceren. Ze is niet afhankelijk van verstandelijk vermogen of IQ”, aldus Rieke Mes.

Lees meer op <https://pastorieke.nl/> of in het boek *Tastbaar spreken over God. 52 vieringen die de zintuigen prikkelen* (Kampen, Kok, 2009).

Op bedevaart naar Maria

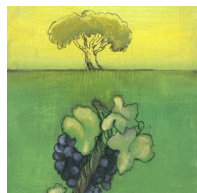
In deze meimaand staan we even stil bij het onvoorwaardelijke engagement van Maria, dat door vele vrijwilligers – onder meer in Lourdes – wordt nagevolgd. Maria wil meewerken aan het plan dat God voor haar in gedachten heeft. Ze zegt onvoorwaardelijk *ja*. We kunnen leren van het ja-woord van Maria. Wanneer we de hand reiken aan wie een beroep op ons doet, moeten we niet eerst vragen: *Wat levert het mij op?*, maar eerder zeggen: *Als door mijn engagement de wereld om ons heen warmer, menselijker wordt, dan kan je op mij rekenen!* Vanuit dat engagement trekken jaarlijks heel wat vrijwilligers, jong en oud, met zieken naar Lourdes. Ook scoutsgroepen engageren zich om enkele dagen van hun jaarlijkse kamp in Lourdes te spenderen. Ze vertellen over hun ervaringen ...

Zachtjes hoor je in de verte hét lied van de bedevaart *Te Lourdes op de bergen* aanzwellen en zich over de bedevaarders verspreiden. De pastores verdelen zich in de kerk. Als vrijwillige scouts brengen we de zieken tot bij hen, er zijn veel helpende handen nodig. Pastor Bruno legt zijn handen op het hoofd van zieke mensen. Hij zegt: “Dit is de hand van God. Moge de bron van Lourdes jou kracht en bezieling geven.” Veel mensen ontladen vlak voor of direct na het moment dat de pastor hun *de hand van God* op het hoofd heeft gelegd. Een vrouw wenst hij kracht met het naderend einde toe. Je ziet het verdriet om de eigen dood in de ogen schieten. Terwijl een oudere man zich omdraait om terug te lopen, barst hij in huilen uit. Het leven is een lijdensweg, die de kwieksten symbolisch met Jezus kunnen gaan langs de staties van de kruisweg.

Foto: Christa Damen

“Kracht voor alle dagen van het leven”, zegt de pastor. “Ik hoop het echt, pastor, ik heb het zó nodig.” De meesten doen de ogen dicht zodra ze de hand van de pastor op hun hoofd voelen. Bij een vrouw die hij lijkt te kennen, raakt hij even de schouder aan. “De handoplegging doet iets met je, ook als je niet gelooft”, zegt Maarten, een jonge scout. De handoplegging is voor veel zieken het moment om om een wonder te smeken. “Je moet wel iets wensen dat niet al te onhaalbaar klinkt”, vertelt Jan die lijdt aan een chronische ziekte. Hij bidt om verlichting van de pijn, anderen vragen om verbetering van hun ziekte of levensverlenging.

Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijsmensen
Maandelijkse inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen@leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Er is getracht alle rechthebbenden op copyright te bereiken;
wie toch een overname zonder voorkennis vaststelt,
wordt verzocht contact op te nemen.

Leeftocht

Jaargang 37
nummer 9

mei 2022

v.u. Lieven Boeve

God onze Vader,
in de ogen van pater Damiaan,
die niet schrikken voor de buitenkant,
zien wij uw liefdevolle aandacht voor de mens,
getekend door onmacht of gebrokenheid;
in de handen van pater Damiaan,
zelf verminkt door melaatsheid,
zien wij uw zorgende nabijheid
die trouw en solidair is, tot het einde;
in het gebaar van pater Damiaan,
dat de vreemde maakt tot vriend,
zien we het beeld van Jezus, de Goede Herder,
die hij als missionaris wilde navolgen.
Heilige pater Damiaan,
op uw voorspraak bidden wij
om hoop en vertrouwen voor wie lijdt,
om vriendschap voor wie eenzaam is,
om goede herders in onze kerkgemeenschap,
om getuigen van de Blijde Boodschap,
om Gods zegen over onze levensweg.
Amen.

Mgr. Johan Bonny

Wie vierten mensen als ze op 10 mei de Heilige Damiaan vierten? Een man die deed wat hij zei en zei wat hij deed. Jozef De Veuster was bij uitstek iemand die de daad bij het woord voegde toen hij op 10 mei 1873 aankwam op het eiland Molokai. Op dat eiland verbleef hij bij de melaatsen die erheen gestuurd werden. Hij at met hen, leefde met hen, werkte met hen, vierde met hen, werd ziek met hen en stierf bij hen. Hij gaf zichzelf geheel: in grote, maar ook in kleine dingen. Hij bouwde een school en een kerk, maar vierde ook naam- en verjaardagen.

Pater Damiaan, zoals hij over de hele wereld gekend is, beheerste als geen ander de kunst van de verbindende kracht van de communicatie: hij wist dat goede zorg begint bij goed luisteren naar de noden van de ander en bij helemaal op de ander betrokken zijn, in geest én lichaam. Hij vertrok niet van zijn eigen noden, maar van de noden van de melaatsen. Zelf schreef hij daarover:

“Ik maak me leproos met de leprozen,
wanneer ik preek,
spreek ik hen toe als *Wij melaatsen*.”

Pater Damiaan,
door Felix De Boeck
© Collectie Damiaan, Paters
Heilige Harten, Leuven.

Op zoek naar de kracht van verbinding is pater Damiaan in onze tijd en context een voorbeeld als we stap voor stap groeien in het luisteren naar de ander. “Wat kan ik voor de ander betekenen, met mijn talenten, met mijn lichaam, met mijn handen, met mijn voeten?”

Gods Woord is aanwezig in ons handelen en spreken. We mogen mee in zijn naam bij anderen aanwezig zijn, vaak als een licht in de duisternis Zijn Woord sterkt onze daadkracht en roept om ons antwoord. Onze woorden en daden gaan in op die uitnodiging, waarbij we ons gedragen weten door zijn hand.

Taal is nodig om daden te kunnen duiden. Taal die woorden geeft aan daden. Geen uit een boekje geleerde formules, maar taal die uit het hart komt. Die soms stamelend, soms vurig iets verwoordt van wat een mens ten diepste drijft, gaande houdt, inspireert. Van wat, dieper: van Wie je draagt.

Decennia lang moest de daad bij het woord gevoegd worden om als gelovige niet in goedkoop en wereldvreemd gepraat te verzanden. De uitdaging waar we nu voorstaan is precies omgekeerd.

**Om de hartenklop van Gods liefde
achter daden te kunnen verstaan,
moet het woord bij de daad
gevoegd worden.**

René de Reuver

Een onderwijsteam is een weerspiegeling van de maatschappij, net als de leerlingpopulatie. Elke persoonlijkheid, elk talent, elke vaardigheid en overtuiging is aanwezig en werkt samen of botst soms. Leerlingen komen tijdens hun schoolcarrière met zoveel verschillende leerkrachten in aanraking: een bonte verzameling mensen die allemaal uniek zijn, met hun eigen bijdrage aan het opentrekken van de wereld van de leerlingen. Een meerstemmigheid, een waaier van ontmoetingen die tot denken stemt en de persoonlijkheid van de leerlingen aanscherpt. Laten we oog hebben voor die diversiteit in een schoolteam, laten we de persoonlijkheid van elke leerkracht omarmen. Laten we het hoopvolle licht van de passie die voortkomt uit het zichzelf mogen zijn, niet doven.

Laten we er even het zwijgen toe doen.

Laten we het even stil maken in ons hart en ons hoofd.

Laten we ons oor bezinnend te luisteren leggen bij een Bijbeltekst die ons telkens opnieuw oproept tot de gedachte dat onze gaven, onze daden en onze gedachten elkaar kunnen aanvullen. Moge de tekst ons verlangen naar verbinding handen en voeten geven.

Een lichaam bestaat niet uit één deel,
maar uit veel verschillende delen.

Stel dat de voet zegt:

‘Jammer, ik hoor niet bij het lichaam,
want ik ben geen hand.’

Dat kan de voet wel zeggen,
maar een voet hoort toch echt bij het lichaam!

Of stel dat het oor zegt:

‘Jammer, ik hoor niet bij het lichaam,
want ik ben geen oog.’

Dat kan het oor wel zeggen,
maar een oor hoort toch echt bij het lichaam!

Als het hele lichaam

alleen maar uit ogen bestond,
dan zouden we niet kunnen horen.

En als het hele lichaam
alleen maar uit oren bestond,
dan zouden we niet kunnen ruiken.

God heeft elk deel van het lichaam
een eigen taak gegeven.

Precies zoals Hij dat wilde.

Een lichaam bestaat dus uit veel delen,
en al die delen zijn verschillend.

Want als ze allemaal hetzelfde waren,
zouden ze nooit met elkaar
één lichaam kunnen vormen.

1 Kor 12,14-27